

שומרים על קשר בחירום

מתווה לשמירה על קשר במצב חירום במעונות היום
האגף לחינוך הגיל הרך

יוני 2025

מנהלות ומחנכות מטפלות יקרות,

בימים אלו, כשכולנו נדרשים להתמודד עם מציאות מורכבת של חירום ומלחמה, מציאות מתוחה ואתגרים בלתי צפויים - אתן שוב עומדות בחזית האנושית של העשייה החינוכית, ממשיכות לבנות שגרה עבור התינוקות והפעוטות, גם כשאין שגרה בבית או במדינה.

במציאות זו חשיבות הקשר האנושי הופכת למשמעותית אף יותר. דווקא כשהדלתות הפיזיות של המעון סגורות, ליבכן נשאר פתוח והשליחות שלכן כמחנכות-מטפלות ממשיכה להיות עוגן, מקור לביטחון ולהוות כתובת עבור התינוקות, הפעוטות והוריהם.

אוגדן זה נועד להוות עבורכן מצפן וכלי עבודה. הוא מציג את ההנחיות לעת זו ומציע דרכי פעולה לשמירה על קשר מיטיב, תומך ומכיל עם התינוקות, הפעוטות ובני משפחותיהם. ההנחיות מותאמות למגבלות השעה וניתן ליישמן בדרכים גמישות ויצירתיות.

זכרו – גם ממרחק, יש לכן השפעה עצומה. מילה טובה, שיחת טלפון, פעילות קטנה כל אלה יכולים להעניק לתינוקות, לפעוטות ולהוריהם תחושת חיבור, ביטחון ותקווה.

אנו יודעות שזוהי משימה לא פשוטה. גם אתן אמהות, בנות זוג, אחיות, שכנות ואזרחיות במדינה שספוגה בכאב. ובכל זאת, מתוקף תפקידכן כנשות חינוך-טיפול בגיל הרך אתן מוצאות את הכוחות ומחזקות את החוסן האישי והחברתי של כולנו.

אנחנו כאן לצדכן, מחזקות, תומכות ומלוות.

בתקווה לחזרה מהירה לשגרה רגועה ושקטה.

אורנה פז,

מנהלת האגף לגיל הרך וצוות האגף

הנחיות עבודה למנהלת וצוות המעון בשעת חירום – בזמן בו לא מתקיימים לימודים פיזיים:

לצוות המעון בהובלתה של מנהלת המעון תפקיד מרכזי, משמעותי ובעל השפעה על תהליכי התפתחותם המיטבית של כל אחד מהתינוקות והפעוטות במעון בימים כתיקונם, על אחת כמה וכמה בזמן חירום ומשבר.

מחויבותם המקצועית של מנהלת וצוות המעון כלפי התינוקות והפעוטות בשעת חירום מעוגנת בממדים הבאים:

1. **שמירה על קשר רציף** עם כל אחד מהורי התינוקות והפעוטות ועם קבוצת הפעוטות הבוגרים, מידי יום באמצעים מגוונים.
2. **ניהול מעקב אחר הפעוטות באמצעות ההורים עינם מתקיים קשר**. רישום ומעקב זה יאפשרו איסוף מידע חשוב מהמשפחות וידיעה שמתקיימת תקשורת עם כל משפחות המעון.
3. **התאמת האמצעים** ליצירת קשר למנהלת וצוות המעון, לגיל הילדים ולמאפייני המשפחות, פניותם ואמצעי הקצה שברשותם:

- שיחת טלפון
- שיחות ווצאפ בוידאו
- שיחות ועידה
- הקלטות קוליות
- סרטונים וחומרים ויזואליים אחרים בשילוב ליווי קולי של המנהלת וצוות המעון

*** (מתווים לפעולות אלה ניתן למצוא בעלון "מקרוב ומרחוק - עברית / ערבית")

4. **איתור צרכים ייחודיים ומתן מענים מותאמים** לדוגמה:
 - מעגלי פגיעות תינוקות/פעוטות שביתם או סביבתם נפגעו
 - תינוקות/פעוטות שהוריהם במילואים, בשירות קבע וכוחות הביטחון, עובדים חיוניים וכד'
 - תינוקות/פעוטות המגלים צרכים רגשיים או רגרסיה התפתחותית ותפקודית
- *** במידת הצורך חשוב להסתייע בצוות התומך של המעון: המדריכה החינוכית, מפקחת המעון, מפקחת היבטים התפתחותיים רגשיים וכדומה.

פעולות ראשונות בעת חירום ומשבר:

1. **ישיבת צוות** – בדיקת פניות צוות המעון ושלומותו, העברת מסרים ועדכון במידע חשוב. מומלץ לחלק משימות לשמירה על קשר עם הורי המעון וקבוצת הפעוטות הבוגרים ולשמור על קשר אישי ורציף עם כל אחד מחברי הצוות.

2. **יצירת קשר עם קבוצת ההורים** – לשם חיזוק תחושת השייכות, העברת מסרים המחזקים את החוסן ומגבירים את תחושת המסוגלות. בקבוצת ההורים חשוב להגיש מידע ולהעביר תכנים המועברים אל מנהלת המעון ורלוונטיים לקבוצת ההורים.

3. **יצירת קשר פרטני עם כל אחד מהורי התינוקות/הפעוטות** - קיום שיח קצר במהלכו תכירו בצרכי המשפחה בעת זו כגון: שלומות בני הבית, מעגלי פגיעות, אמצעי קצה וכל דבר אחר הרלוונטי. מומלץ לחלק את המשימה בין חברות צוות המעון ולקבוע לוח זמנים לסיום (חשוב לסיים את איסוף המידע הראשוני באמצעות הקשר הפרטני במהלך היומיים הראשונים).

חשוב!

יש לפעול על פי הנחיות לעניין [הורים גרושים](#), [הורים במילואים](#).

4. **מיפוי צרכי התינוקות/הפעוטות ומשפותיהם** – כפי שעלו בשיחות הפרטניות. במידה ועלו צרכים ייחודיים של המשפחה, חשוב להתייעץ עם מדריכת המעון ובמקרה הצורך לפנות לפיקוח.

מטרות הליווי ושמירה על קשר במעונות היום בזמן חירום :

- **חיזוק תחושת השייכות והביטחון:**
לשמר את תחושת החיבור של משפחות המעון והפעוטות, למנהלת וצוות המעון ולקהילת המעון, ובכך לספק עוגן רגשי ותחושת יציבות בתקופה של חוסר ודאות.
- **תמיכה למשפחות ולפעוטות, איתור צרכים וסיוע:**
להוות מקור תמיכה להורי המעון, תוך זיהוי מצוקות ומענים נדרשים לתינוקות, פעוטות והוריהם. מתן כלים, ידע ותמיכה להורים במתן מענה רגשי בבית או הפנייתם לגורמים מקצועיים לליווי וסיוע מותאם.
- **שימור רצף חינוכי והתפתחותי לפעוטות הבוגרים:**
במידה ותקופת החירום נמשכת, חשוב לשמור על קשר עם עולם התוכן של המעון ולעודד פעילויות, שגרות וחוויות למידה מהנות ומשמעותיות לקבוצת הפעוטות הבוגרים.

עקרונות מנחים להפעלה:

1. נוכחות עקבית, מרגיעה ומשמעותית

שימרו על נוכחות קבועה ומורגשת, גם אם מרחוק. עקביות יוצרת תחושת ביטחון לתינוקות, לפעוטות ולהורים.

 לדוגמה: שליחת הודעות יומיומיות, סרטונים קצרים או שיחות טלפון בשגרה מתואמת מראש.

2. גמישות והתאמה

היו קשובות לרגשות ההורים, והתאימו את אופי הקשר והמסרים למצב המשתנה ליכולת המשפחות להיענות ולאמצעי הקצה שברשותן.

 לדוגמה: גמישות באופן ובתדירות הקשר, שיח פתוח המותאם לגיל הפעוט.

3. פשטות ונגישות

בחרו בדרכי התקשרות פשוטות, זמינות ונגישות לכולם.

 לדוגמה: קבוצות וואטסאפ, שיחות טלפון, או כלים דיגיטליים שהמשפחות מכירות.

4. שילוב בין קשר אישי לקשר קבוצתי

הקפידו לשלב מגע אישי (שיחה פרטנית, ברכה אישית) עם פעולות קבוצתיות (מסרים לקבוצת ההורים, מפגשי זום קבוצתיים).

 לדוגמה: שיחה אישית עם הורי פעוט לצד מפגש חווייתי עם שני פעוטות בוגרים או קבוצה קטנה.

5. עידוד חוסן אישי ומשפחתי

שלבו מסרים, הציעו פעילויות וכלים שמקדמים חיזוק רגשי, שגרה משפחתית ותחושת מסוגלות של ההורים והפעוטות.

 לדוגמה: המלצה לפעילויות יומיומיות פשוטות שמביאות שמחה ורגיעה.

6. שיתוף ושקיפות עם ההורים

היו בתקשורת פתוחה עם ההורים, שתפו אותם במטרות והזמינו אותם להביע צרכים.
 לדוגמה: שיחת פתיחה עם ההורים להסבר על אופן שמירת הקשר.

7. עבודה מתוך רגישות תרבותית וחברתית

כבדו והכירו בשונות בין משפחות (שפה, תרבות, אורח חיים, רמת זמינות) והתאימו את דרכי הקשר בהתאם.
 לדוגמה: התאמת המסרים למשפחות שונות והתאמת זמני השיח לאמצעי ולזמינות ההורים.

8. שיתוף פעולה עם גורמי תמיכה נוספים

במידת הצורך, הוו גשר בין המשפחות לגורמי סיוע בקהילה, שירותים פסיכולוגיים, רווחה ועוד.
 לדוגמה: הפניה לאנשי מקצוע רלוונטיים במצבי מצוקה.

חשוב!

מסמכי הנחיות:

- [הנחיות לעבודה עם הורים גרושים או פרודים](#)
- [הנחיות לעבודה עם הורים במילואים או בשירות קבע](#)

חומרים נוספים:

- [מערך חינוכי בגיל הרך בעת חירום](#)
- מקרוב ומרחוק- אוגדן ובו מגוון אפשרויות לפעילויות לשמירה על הקשר עם הורי התינוקות, הפעוטות והבוגרים- [עברית](#) | [ערבית](#)
- [רגע של יחד בבית](#) - הצעות לפעילות הורים - תינוקות, פעוטות במרחב הביתי